

Olvasólecke

Szerző: dr. Hettinger Sándor

Angol szakfordítás gyakorlat I.
ASZFG1/SZ

4. lecke

**Szerződés fordítása II. Javasolt
fordítások és kommentárok**

A lecke nyelve: magyar és angol

dr. Hettinger
Sándor

Időtartam
20-30
perc

Mottó:

“The translator, like the witness called to trial, should be compelled to raise his hand and swear to tell the truth and nothing but the truth.” *Henry Wadsworth Longfellow*

ÁTTEKINTÉS

1. Az eredeti fordítandó szöveg (translatable text)
2. A javasolt fordítás
3. Kommentárok
4. Önellenőrzés
5. Irodalomjegyzék

1. AZ EREDETI FORDÍTANDÓ SZÖVEG (TRANSLATABLE TEXT)

Álljon itt az előző lecke fordítandó szövege, amelyben az áttekinthetőség kedvéért a kritikus részeket kiemelve jelöljük:

Memorandum of agreement **for the publication of a translation of a literary** **work**

adopted **as of** 1 February 2020 between

The undersigned,

- (1) Oak Publishers of 23 Queen Elizabeth Lane, London WB3R 7CQ (**hereinafter referred to as** ‘the Rightsholders’), which term shall, **where the context admits**, include the Rightsholders’ successors in business, **of the one part**

and

- (2) Madár Könyvkiadó, Fürjes, Tojás utca 3. (hereinafter referred to as ‘the Publishers’) **of the other part**, (hereinafter collectively referred to as ‘the Parties’),

Whereby it is mutually agreed as follows pertaining to a translation (hereinafter referred to as ‘the Translation’) of a literary work presently entitled

THE SUPERNATURAL MUSINGS OF A WREN CAUGHT IN SLOE-THORNS

by Bob Roberts

(hereinafter referred to as 'the Literary Work'), as currently published in the English language by the Rightsholders and which Literary Work the Publishers wish to publish a translation **thereof** in the Hungarian language.

Article 1 – Licence

1. **In consideration of the payments hereinafter mentioned** the Rightsholders grant to the Publishers the exclusive licence to publish the Literary Work in volume form in the Hungarian language throughout the world. The licence **herein** granted shall operate for a period of three years from the date of first publication of the Translation and **shall** be renewable **at the sole discretion** of the Rightsholders on terms to be mutually agreed **in writing**.
2. The Rightsholders declare that they hold the full copyright to the Translation and that they shall **keep the Publishers indemnified** against third party claims to this Translation.
3. The Rightsholders **hereby** grant the Publishers irrevocable power to exercise the powers **arising out of** their copyright for the purpose of protecting and maintaining towards third parties the powers **hereunder** granted to the Publishers and to take action both in and out of court for such purpose at his own expense and if necessary **on behalf of** the Rightsholders. The Publishers shall inform the Rightsholders of any measures to be taken. The Parties **hereto** mutually undertake to render each other every assistance as desired and to provide all necessary information **on request**.
4. If the Publishers have been authorised by the author of the Literary Work to exercise any of the subsidiary rights referred to in this clause, the Rightsholders shall conform to the arrangement offered them by the Publishers for the use of their Translation or part thereof for **such** purpose, unless the Rightsholders can in reasonableness and fairness come to the conclusion that their interests will be prejudiced by the proposed arrangement. The above applies likewise to exploitation rights which could **not yet be foreseen** at the time of concluding this Agreement.

Article 2 – Translation

1. The Rightsholders undertake to deliver a faithful and accurate translation in the Hungarian language as regards both content and style, made directly from the Literary Work.
2. The Publishers shall, unless prevented by circumstances outside their control, publish the Translation at their own expense **within 18 (eighteen) months of the date of this Agreement**. They shall cause it to be made from the current English edition faithfully and accurately

by a competent translator, whose name and qualifications shall be submitted to the Rightsholders. The Publishers, only if requested to do so, shall submit the Translation to the Rightsholders for approval and in that event the Publishers shall not proceed with the printing until they have received such approval in writing. The Publishers shall not abridge, expand **or otherwise** alter the Literary Work, including illustrations **where applicable**, in the process of translation in any way **without the prior written consent** of the Rightsholders. If the Publishers **fail to comply with** the conditions **hereinabove** mentioned, this Agreement shall terminate automatically and all rights licensed hereunder shall at once **revert to** the Rightsholders **without prejudice to** any **monies** already paid or then **due** to the Rightsholders under the terms of this Agreement and/or as damages.

3. The title of the Literary Work in English shall appear beneath the Hungarian title or on the **back of the title page** of every copy of the Translation, and the Publishers undertake that the name of the author shall appear in its customary form with due prominence on the title page, cover and binding of every copy of the Translation produced by the Publishers and on all advertisements for the Translation issued by the Publishers or their agents. In addition, the Publishers shall reproduce in every copy of the Translation produced by them the copyright notice in exactly the same form (including the date of original publication) as it appears in the Rightsholders' edition of the Literary Work. (...)

2. A JAVASOLT FORDÍTÁS

Megállapodás

irodalmi mű fordításának kiadására

elfogadva 2020. február 1-jétől, amely megállapodás az alábbi felek között jött létre:

Alulírott,

(1) Oak Publishers of 23 Queen Elizabeth Lane, London WB3R 7CQ (a **továbbiakban**: a Jogi tulajdonosok), amely kifejezés - **ha a kontextus megengedi** - egyrészt a Jogi tulajdonosok üzleti utódait is magában **foglalja**.

és

(2) Madár Könyvkiadó, Fürjes, Tojás utca 3. (a továbbiakban: Kiadó), másrészről (a továbbiakban együttesen: a Felek),

Ezáltal kölcsönösen megállapodnak az alábbi címmel rendelkező irodalmi mű fordítására (a továbbiakban: Fordítás).

THE SUPERNATURAL MUSINGS OF A WREN CAUGHT IN SLOE-THORNS

by Bob Roberts

(a továbbiakban: Irodalmi mű), amelyet a Jogtulajdonosok jelenleg angol nyelven publikáltak, és amelyet a Kiadó az irodalmi műnek a magyar nyelvű fordítását kívánja kiadni.

1. cikk - Engedély

1. A következőkben említett kifizetések fejében a Jogtulajdonosok kizárólagos engedélyt adnak a Kiadónak arra, hogy az Irodalmi Mű kötet formájában magyar nyelven az egész világon megjelentessen. Az itt megadott licenc a Fordítás első megjelenésének napjától számított három évig érvényes, és a Jogosultak kizárólagos belátása szerint megújítható, kölcsönösen írásban megállapodva.

2. A Jogtulajdonosok kijelentik, hogy a Fordítás teljes szerzői jogaival rendelkeznek, és hogy a Kiadót kártalanítják a Fordítás harmadik fél általi követeléseivel szemben.

3. A Jogtulajdonosok ezennel visszavonhatatlan hatalmat adnak a Kiadónak a szerzői jogaikból eredő hatáskörök gyakorlására, hogy megvédjék és fenntartsák harmadik felekkel szemben a Kiadónak biztosított jogköröket, és ilyen célból eljárjanak bíróságon és bíróságon kívül is saját költségén és szükség esetén a Jogtulajdonosok nevében. A Kiadó tájékoztatja a Jogosultakat a meghozandó intézkedésekről. A Felek kölcsönösen vállalják, hogy minden szükséges segítséget megadnak egymásnak, és kérésre minden szükséges információt megadnak.

4. Ha a Kiadót az Irodalmi Mű szerzője felhatalmazta az e pontban említett bármelyik másodlagos jog gyakorlására, a Jogtulajdonosoknak be kell tartaniuk a Kiadó által a fordításuk vagy annak egy részének ilyen célból, hacsak a Jogtulajdonosok ésszerűségük és méltányosságuk alapján nem juthatnak arra a következtetésre, hogy érdekeiket sérti a javasolt megállapodás. A fentiek ugyanúgy vonatkoznak a hasznosítási jogokra, amelyeket a megállapodás megkötésekor még nem lehetett előre látni.

2. cikk - Fordítás

1. A Jogtulajdonosok vállalják, hogy hű és pontos magyar nyelvű fordítást nyújtanak mind tartalmuk, mind stílusuk tekintetében, közvetlenül az Irodalmi Műből.

2. A Kiadók, kivéve, ha azokon kívül eső körülmények megakadályozzák, a Fordítást saját költségükön jelen Megállapodás időpontjától számított 18 (tizennyolc) hónapon belül közzéteszik. Ennek hatására az illetékes angol

fordító hűen és pontosan készíti el az aktuális angol nyelvű kiadásból, akinek nevét és képesítését el kell juttatni a Jogtulajdonosokhoz. A Kiadók, csak ha erre kérik, benyújtják a Fordítást a Jogtulajdonosokhoz jóváhagyásra, és ebben az esetben a Kiadó csak akkor folytathatja a nyomtatást, ha írásban megkapta ezt a jóváhagyást. A Kiadó **semmilyen módon** nem rövidítheti meg, nem bővítheti és nem változtathatja meg az irodalmi művet, beleértve az illusztrációkat, **adott esetben** a Jogtulajdonosok **előzetes írásbeli beleegyezése** nélkül. Ha a Kiadók **nem tesznek eleget** a **fent említett** feltételeknek, akkor a jelen Szerződés automatikusan megszűnik, és az itt engedélyezett összes jog azonnal **visszaszáll** a Jogtulajdonosokhoz, a jelen Szerződés feltételei szerint már kifizetett vagy a Jogtulajdonosoknak **járó összegek sérelme nélkül** és / vagy vagy kárként.

3. Az angol nyelvű irodalmi mű címe a magyar cím alatt vagy a fordítás minden példányának **versóján** szerepel, és a Kiadó vállalja, hogy a szerző neve a szokásos formában kellő kiemeléssel szerepel. a címdoldalon a Kiadó által készített fordítás minden példányának borítója és bekötése, valamint a Kiadó vagy ügynökeik által kiadott összes fordításra vonatkozó hirdetés. Ezenkívül a Kiadók az általuk készített Fordítás minden példányában reprodukálják a szerzői jogi közleményt pontosan ugyanabban a formában (beleértve az eredeti megjelenés dátumát is), mint az az Irodalmi Mű Jogtulajdonosainak kiadásában szerepel. (...)

3. KOMMENTÁROK

1. Általános megjegyzések:

- szerződés fordításakor nem kell szigorúan követni a kapitalizált terminusokat (Literary Work – Irodalmi mű), elégséges ha a kifejezés első tagját írjuk nagy kezdőbetűvel, de még ettől is el lehet tekinteni, ha egyértelműen kiderül, miről van szó.

- a „shall” segédige a kötelemet kifejező eszközünk az angol nyelvben, amely magyarra egyszerűen kijelentő módban fordul, vagy a köteles/kell szavakkal kísérik a célnyelvi kifejezést

2. A fordítás specifikumára vonatkozó megjegyzések:

Memorandum of Agreement - Megállapodás

as of - -től (a megállapodás hatálybalépésének dátumát jelzi)

hereinafter referred to as - a továbbiakban:

where the context admits - ha a kontextus megengedi --> értelemszerűen

of the one part / of the other part - 0 nem fordítandó (esetleg - egyrészről / másrészről, de nyugodtan elhagyható)

Whereby it is mutually agreed as follows - Ezáltal kölcsönösen megállapodnak

thereof - a mű fordítására (visszautaló szerkezet: egy másik dokumentumra vonatkozó birtokos esetjelölhetünk vele)

In consideration of the payments hereinafter mentioned - A következőkben említett kifizetések fejében

herein - a jelen dokumentumban

shall - a közigazgatás kifejezőeszköze (kijelentő mód vagy köteles / kell kifejezések)

at the sole discretion - kizárólagos belátása szerint

keep the Publishers indemnified - kártalanítják a Kiadót

hereby - ezennel

arising out of - eredő/ származó (névutó)

hereunder - a jelen dokumentum alaján (visszautaló szerkezet)

on behalf of - nevében

hereto - a jelen dokumentumhoz (visszautaló szerkezet)

on request - kérelemre

such - ilyen / olyan (ebben az esetben azonban a jogi nyelvi visszautalás egyik eszövekként használatos a 'the same' és a 'said' kifejezésekkel egyenrangúan)

could not yet be foreseen - még nem lehetett előre látni

within 18 (eighteen) months of the date of this Agreement - a Megállapodás időpontjától számított 18 (tizennyolc) hónapon belül

or otherwise - vagy egyéb módon

where applicable - adott esetben

without the prior written consent - előzetes írásbeli beleegyezése

fail to comply with - nem tesznek eleget (a mulasztás egyik lehetséges kifejezése az angol jogi nyelvben: fail to...)

hereinabove - fent említett

revert to - visszaszáll

without prejudice to - sérelme nélkül

monies ... due - járó összegek

back of the title page - versó (könyvkötészeti szakkifejezés)

4. ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

? Kérdések:

1. Általában mi a fordítási munka kontextusa?
2. Mi jellemzi a fenti fordítandó szöveget?
3. Milyen feladatai vannak a fordítónak a szöveg fordítását megelőzően?
4. A szöveg munka és a lexikai előkészítés során milyen alapszabályra kell folyamatosan odafigyelni?
5. A fordításban mely elemek hagyhatók ki?
6. Mi fejezi ki legáltalánosabban a kógenciát az angol jogi nyelvben?
7. Hogyan fordíthatók a hivatkozások?
8. A fenti szerződés fordításakor melyek a fordítás specifikumára vonatkozó főbb elemek?
9. Milyen nem jogi, de szaknyelvi kifejezések fordulnak elő a fenti szerződés fordításakor?
10. A fenti fordításban mely elemeket nem kellett szó szerint fordítanunk?

5. IRODALOMJEGYZÉK

- Rupert Haigh: Legal English, Routledge, London and New York, 2015.
- Mirosláv Bázlik – Patrik Ambrus: The Grammatical System of Legal English, Complex Kiadó, Budapest 2010.
- Bryan A. Garner: Legal Writing in Plain English, University of Chicago Press, Chicago 2013.
- Rawdon Wyatt: Check Your English Vocabulary for Law, A&C Black, 2006.
- Le Cheng – King Kui Sin – Anne Wagner (eds.): The Ashgate Handbook of Legal Translation, Routledge, 2014.
- Deborah Cao: Translating Law, Multilingual Matters, 2007.
- Michael John Davies: The Legal English Grammar Guide, kiadótól független kiadás, 2020.
- Bart István – Klaudy Kinga – Judy Szöllősy: Angol fordítóiskola, Corvina Kiadó, 2014.

- Bart István – Klaudy Kinga: EU fordítóiskola, Corvina Kiadó, 2014
- Klaudy Kinga: Angol-magyar fordítástechnika, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. A tananyag elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, *Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban* című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

This teaching material has been made at the University of Szeged, and supported by the European Union by the project Nr. EFOP-3.6.2-16-2017-00007, titled *Aspects on the Development of Intelligent, Sustainable and Inclusive Society: Social, Technological, Innovation Networks in Employment and Digital Economy*. The project has been supported by the European Union, co-financed by the European Social Fund and the budget of Hungary.

